

"Stajerc" izhaja vsaki
petek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.

Naročnina velja za Av-
strijo: za celo leto
3 kroge, za pol in četrt
leta razmeroma; za Ogr-
sko 4 K 50 vin, za celo
leto; za Nemčijo stane
za celo leto 5 kron; za
Ameriko pa 6 kron; za
drugo inozemstvo se
računa naročnino z ozi-
rom na visokost poš-
tne. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Ptuju, gledališko po-
stoplje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastonj, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inzeratov) je
za celo stran K 64, za
1/2 strani K 32, za 1/4
strani K 16, za 1/8
strani K 8, za 1/16
strani K 4, za 1/32
strani K 2, za 1/64
strani K 1. — Pri več-
kratnem oznanilu se
cena primerno zniža.

Štev. 17.

V Ptuj v nedeljo dne 25. aprila 1909.

X. letnik.

Veleposestniki ptujskega okraja, pozor!

V torek, 27. aprila dopoldne se bode izvršila glavna bitka med pristaši
gospodarskega dela in nasprotniki. Sveta dolžnost slehernega veleposestnika je, da
pride k volitvi in odda svoj glas dosedanjemu zastopu. Gre se zato, ali bode mogel
okraj svoje gospodarsko delo nadaljevati, ali pa bodejo to nasprotniki preprečili.

**Veleposestniki! Na Vam leži odločitev! Pridite torej vsi kot en mož in
zberite se že pred 8. uro v Osterbergerjevi gostilni v Ptuj. Nikdo naj ne
manjka! Tu ne velja noben izgovor. Vsakdo, kdor je za napredek v našem okraju,
mora priti! Tako bode zmaga naša.**

**Veleposestniki, pokazali ste pri zadnjih volitvah, da ste možje, ki se
ne daje zapeljavati. Rešite tudi ta pot čast okraja.**

Pridite vsi in volite ednoglasno naše dosedanje izkušene kandidate!

Volitve v okrajni zastop ptujski!

Spoštovani volilci iz veleposestva!

Volitev za okrajni zastop iz veleposestva
vsi se v torek dne 27. aprila t. l. ob 9. uri
dopoldnem v pisarni okrajnega zastopa (na
starem rotovžu) na glavnem trgu v Ptuj.

Odstopivši okrajni zastop je svojo dolžnost
in obljubo popolnoma storil in opozorimo Vas
na naše Vam predloženo poročilo o tem de-
lovanju.

Prazne besede bi to delovanje ne označile
tako dobro, kakor zamorejo to številke storiti.
In te številke govorijo jasno ter brezobzirno.
One nam povejo, da prejšnji okrajni odbor te-
kom desetletij ni ničesar za okraj storil, da je
pa vkljub temu zapustil čez 22 tisoč kron
dolga. S tem velikim dolgom prišel je sedanj
napredni okrajni zastop. Vkljub temu je tekom
štirih let izvršil za okraj velekoristno gospodar-
sko delo. Vse kar se je na polju cest, prometa,
živinoreje, kmetijstva sploh storilo, je plod ne-
strankarskega naprednega dela. Tega ne more
nikdo zanikati! Zato pa tudi z mirno vestjo pred
volitve stopimo. Okraj ima v zadnjem letu čez
35 tisoč kron čistega preostanka in bode torej zamogel v kratkem okrajne
doklade zopet znižati. Kdor je pregle-
dal okrajne račune, bode videl, da je to resnica
in da je torej napredno gospodarstvo
naravnost v zornu.

Prepričani smo, da bodo spoštovani volilci
za to trudopolno delo odstropivšemu okrajnemu
zastopu toliko priznanja dali, da bodo dose-
danjega načelnika in njegove sodelavce
zopet volili. Volite toraj, Vi močje iz veleposestva,
gospodarstveno in napredno misleče veleposest-
nike, ter volite brez ozira na narod!

Le skoz složno postopanje, vseh je mogoče
pikaj doseči. Le z združenimi močmi je mogoče,

za okraj koristno delovati in okraj gospodarsko
povzdigniti v prid in blagor vseh.

Nasprotniki trosijo sicer najrazličnejše laži okoli.
Ali kateri pametni kmet se bode na te limanice
vsedel? Na njih delih jih bode izpoznali, pravi
sv. pismo, — in veliko izvršeno delo govori
za naprednjake.

Spoštovani volilci! Odločite v torek 27.
aprila t. l., če ste z dozdajnim okrajnim zastop-
pom zadovoljni in če da, tak volite sledeče go-
spode:

1. Martin Čeh, veleposestnik pri sv. Marku.
2. Franc Čeh, veleposestnik v Levancjih.
3. Rihard Klammer, grajščak v Ebensfeldu.
4. Anton Merkuš, veleposestnik v Gornji-
Pristavi.
5. Jožef Ornig, veleposestnik v Ptuj.
6. Kvido pl. Pongratz, grajščak v Dornovi.
7. Maks Strasschill, veleposestnik na Bregu.
8. Jakob Šampa, veleposestnik v Levancjih.
9. Franc Schosteritsch, veleposestnik pri
Sv. Vidu in
10. Maks Ulm, grajščak v Zaverču.

Nujni važni opomin: Volilci, zberite se na
volilni dan, to je v torek, 27. aprila t. l.
pred 8. uro zjutraj v Osterbergerjevi go-
stilni v Ptuj, gospodska ulica, kjer se Vam bodo
volilni listiki izročili in ne pozabite volilne iz-
kaznice seboj prinesiti.

Ne pustite se od praznih besed narod-
njaške gonje zapeljavati. Kajti okrajni za-
stop nima ničesar s politiko ali narodnost opravi-
ti. Vsaka stvar na svoje mesto. Politična dru-
štva naj se brigajo za politiko. Okrajni zastop
pa ima edino to nalogo, da gleda natanko, da
se denar okrajnih doklad prebivalstvu
koristno porabi.

Pridite toraj točno, ker le tisti volilci, ka-
teri bodo pravočasno prišli, se zamorejo udele-
žiti volitve volilne komisije in ravno sestavek
volilne komisije je za izid volitve odločen.

Naše geslo pri teh kakor pri vsakih volitvah
je in ostane:

kmet za kmeta!

In ker dobro vemo, da je to geslo ljudstvu
na srce priručeno, zato smo prepričani, da
zmaga poštena kmetjska stvar.

Volilci veleposestniki! Nikdo naj
ne ostane doma, češ, brez mene bode tudi šlo.
Treba je, da se zbere čimveč glasov na naše
može! Torej pridite vsi!

Volilni odbor.

Volilci okrajnega zastopa ptujskega!

Volitve v ptujski okrajni zastop so že raz-
pisane in se bodejo koncem tega meseca vršile.
Prvaki napenjajo vse moči, da bi dobili okraj v
svoje roke. Dvajset let so imeli zastop prvaki
v roki in dvajset let niso prav ničesar
storili. Ko pa so naprednjaki res veli-
kansko gospodarsko delo izvršili, zdaj ko so na-
prednjaki čez 22 tisoč kron prvaškega
dolga poplačali, zdaj ko so naprednjaki
celo vrsto prepotrebnih cest zgradili, mostove
popravili, živinorejo dvignili, zdaj ko so napred-
njaki vkljub temu že čez 30.000 kron pri-
hranili, zdaj ko bodejo v kratkem okrajne
doklade znižali, — zdaj hočejo prvaki
zopet okrajni zastop v svoje kremplje dobiti,
da bi uvedli staro gospodarstvo zanemarjenja
in zlorabljenja javnih denarjev. Volilci! Ne
pustite se zapeljavati od tistih ljudi, ki so te-
kom 20 let dokazali, da nočejo in ne morejo
ničesar storiti, kar bi bilo ljudstvu v korist!
Volimo složno in ednoglasno do-
sedanji okrajni zastop. Kdor je za
gospodarsko delo, bode volil z naprednjaki,
kdor pa je za politično gonjo, ta bode volil za
prvake! Z veseljem sicer lahko konstatiramo,
da je napredna zmaga skoraj zasi-
gurjena. Prvaki so sicer lazili okoli velepo-
sestnikov in jih skušali na vse mogoče načine
pridobiti v svoje grde politične namene. Ali ve-
leposestniki so resni možje in ne otroci; zato
ne dajo ničesar na prazne besede, temveč edino
na delo. Oni vidijo, čisto natanko, da je na-

predni zastop izvršil veliko gospodarsko delo, ljudstvu, prebivalstvu v korist. In istotako vedo veleposestniki čisto natanko, da prvaki začasa svojega vladanja v okrajnem zastopu sploh ničesar storili niso. Zato bodejo veleposestniki v pretežni večini volili s sedanjim naprednim okrajnim zastopom. Brez vsacega bahanja torej lahko rečemo, da je napredna zmaga pri volitvah v okrajni zastop gotova stvar in da je vso nasprotniško hujskanje, vsa gonja in vse obrekovanje brezuspešno. Brenčiči in njih zavezniki ne bodejo ptujski okrajni zastop nikdar več v roke dobili. Oni so itak že svoj čas dovolj denarja zaslužili... Zmaga je iz stvarnih razlogov gotova stvar. Ali nam se gre zato, da se zbere na sedanji okrajni zastop čim več glasov, da pride tudi sleherni volilec veleposestva na volišče in odda svoj glas. Nam se gre zato, da izve enkrat javnost, da je prebivalstvo ptujskega okraja v pretežni svoji večini zadovoljno s sedanjim pametnim gospodarstvom okraja. Zato, veleposestniki, pokazajte, da veste ločiti zrnje od slame, da ste nevstrašljivi možje, da ne marate za nesrečno narodnostno gonjo in politikovanje! Pokazajte svojo moško čast in pošteno hvaležnost za storjeno delo in pridite torej naden volitve vsi ter volite ednoglasno napredne dose-dan-je kandidate.

* * *

Zavijanja najgreš vrste si dovoljuje neki liberalonski jezuit. S poštenimi sredstvi se ta mož ne more boriti proti ptujskemu okrajnemu zastopu. Zato se bori z lažjo. V izkazu svojega delovanja je ptujski okrajni zastop tudi napisal, da je daroval 409 K za šolo za pletenje korb. Dopisun narodnjaških listov, ki je gotovo iskati v osebi znanega značajnega nadučitelja Ogorelca v sv. Barbari, pa trdi, da pletarska šola v Barbari ni dobila ničesar od okraja. S tem hoče dopisun sumničiti, da je račun okraja napačen. Mi pribijemo dejstvo, da je okrajni zastop ptujski resnično daroval 409 K za pletarsko šolo na Bregu pri Ptujju in kdor kaj drugega trdi, je navadni lažnik. Pa amen!

Proti g. Orniku gre seveda glavna gonja prvaških nasprotnikov okrajnega zastopa ptujskega. Pri temu hočemo le dve resnici pribiti: 1. Načelniku g. Orniku in z njim celemu okrajnemu zastopu so tudi slovensko-zagriženi člani okrajnega zastopa že večkrat na javnih sejah javno in odkrito svoje zaupanje in svojo zahvalo izrazili. Prvaški zastopniki v okrajnem zastopu so torej zadovoljni in hvaležni za Ornigovo gospodarstvo. — 2. Lavantinski knez in škof dr. Jeglič je sam javno izrazil g. Orniku svojo pristrano zahvalo za njegovo gospodarsko delo! To so resnice, ki se ne dajo izbrisati! Kaj pravijo k temu prvaki in njih listi?!

Zgradbo ceste Polenšak-Sv. Tomaž (Bratislave) je ptujski okrajni zastop moral ustaviti. Vzrok: prvaška gonja. V zadnjem hipu namreč, ko je bilo vse že urejeno, vložili so od gotovih oseb nahujskani možje protest, tako da se je morala zgradba ustaviti. Protest so vložili: župan Franc Schori, župnik Valenko v Polenšaku, Cvetko, Poznič, cerkveni ključar Šamperl, Tomaž Vezjak, Jurij Lovrec, Jurij Vilčnik, Franc Munda, Joh. Bec, Anton Ravšelj, Alojz Lajh in Franc Savec. Ti možje so torej krivi, da se je zgradba velepotrebne ceste ustavila. Zakaj so to naredili? Pravijo, da jim določena terasa ne dopade. Res je pa, da je nadučitelj Ogorelec sam izdelal načrt, ki pa se seveda ni sprejel. Vsled tega je Ogorelec bržkone vplival na omenjene možakarje, da vložijo protest. Po mnenju gotovih prvaških gospodov bi se morale torej ceste tako graditi, kakor komandira to učitelj Ogorelec. To se seveda nikdar ne bode zgodilo. Opozarjamo le ljudstvo na počenje te gospode. Cesta je velepotrebna in vendar so iz golega sovraštva do naprednega okrajnega odbora zgradbo ceste preprečili. Koliko tisočakov, ki bi jih tamošnje ljudstvo zaslužilo, je splavalo s tem po vodi! Le tako naprej, prvaki! Ljudstvo bode vsaj izprevidilo, da vi prvič sami ničesar nečete delati in da drugič celo napredni okrajni odbor ovirate v njegovem pametnem gospodarskem delu!

Deželnozborski volilci, pozor!

Prihodnji mesec se vršijo deželnozborske volitve na Štajerskem. V sosedni naši koroški deželi je kmetijsko ljudstvo nemške in slovenske narodnosti pred par tedni dokazalo, da ne mara več nazadnjaške vlade. Vkljub temu, da so se na Koroškem nemški klerikalci in slovenski prvaki združili, zmagala je napredna kmetska stvar. Ze to nam bodi in na Štajerskem znamenje, da moramo tudi tukaj prodreti. Kmet za kmeta, to je in ostane naše geslo!

Zakaj se gre? Neznosna narodnostna gonja napravila je iz vseh javnih zastopov politikum. Nastavljanje, prestavljanje uradnikov in učiteljev, plače teh slojev, sodnijske šege in navade, poduk v šolah, — vse to je politikum. Za politična vprašanja pa je treba, da se ima mase ljudstva za seboj. In zato so izrabljali prvaki gospodje vedno kmetsko in obrtniško ljudstvo v svoje politične namene. Tega dejstva ne more nikdo več zanikati. Vsako vprašanje, naj bi bilo še tako gospodarskega značaja, našemili so prvaki s svojimi političnimi cunjami.

Deželni zbor je na vsak način gospodarska uredba. Kar je občina v malem, to je in mora biti deželni zbor v velikem. Brigati se mora izključno za gospodarska vprašanja in vse drugo mu mora biti postranska stvar. Prvaki pa hočejo dobiti tudi v štajerskem deželnem zboru večji vpliv, da bi i tja zanesli svojo politiko. Ni res in ni res, da se gre pravom pri temu za slovensko ljudstvo. To ljudstvo jim je pač dobro kot "stimmvieh", ali drugače jim je deveta briga. Le politiko, veleizdajalsko svojo sovražno politiko hočejo tudi v štajerskem deželnem zboru udomačiti. Na Češkem je ta panslavistična politika onemogočila vsako resno delo tamošnjega deželnega zbora. Zaradi češke narodnostne gonje se tam deželni zbor vedno zaključil in ljudstvo trpi.

Istotako hočejo prvaki ubiti delovanje našega štajerskega deželnega zbora. Kajti oni naglašajo v prvi vrsti svoje staro geslo: Proč od Gradca. Kaj pomeni to geslo? Nič drugega nego da se raztrga naša zelena Štajerska. Prvaki hočejo razbiti to lepo deželo in združiti spodnji del Štajerske s Kranjsko. Kaj bi to pomenilo? Pomenilo bi, da bi mi Štajerci morali plačavati dolgeve, ki so jih srbski prijatelji na Kranjskem napravili. Mi bi morali plačavati za zadolženo Kranjsko. Mi bi morali vzdrževati prvaške višje šole na Kranjskem. Mi bi morali plačavati višje sodnje na Kranjskem. Štajerski denar naj bi torej romal na Kranjsko. To je prava zmisel vsega prvaškega stremljenja.

Proti temu se mi naprednjaki že več kot deset let borimo in hočemo to tudi v naprej storiti. Naš program je, da ostane Štajerska nerazbita, nerazrušljiva edina dežela, da živijo na Štajerskem Nemci in Slovenci združeno in brez sovraštva drug poleg drugega, da se pusti vsa neumna politika ob strani in da se deluje edino za zboljšanje gospodarskih razmer.

Naprednjaki, pozor!

Naša stranka postavila bode svoje kandidate v treh okrajih i. s.: 1. V okraju Ptuj-Ormož. — 2. V okrajih Maribor-Sv. Lenart, Zg. Radgona in Ljutomer. 3. V okrajih Slov. Bistrica-Konjice. — Volilci teh okrajev naj se pripravljajo in naj ne pustijo nasprotnikom volilne listke popisavati. — V ostalih volilnih okrajih ne bomo naprednjaki svojih kandidatov postavili in tudi ne svoje glasove oddali. Mi se ne moremo ogreti ne za klerikalno-farško, ne za dohtarsko-narodno stranko. — Naše kandidate objavimo zanesljivo v prihodnji številki! Naprednjaki, na delo!

Velikanski škandal v klerikalni kmetski zvezi. Kakor znano, je načelnik klerikalne "kmetske zveze" znani poslanec Ivan Roškar. O istemu Roškarju poročajo zdaj listi, da je bil l. 1880 hlapec v Wagnitzu in je kot hlapec ustrelil svojo gospodinjjo Johano Hammerl. Zato je bil takrat na dve leti ječe obsojen in

jih je tudi odsedel. Roškar trdi, da je bila le nesreča. Čudno pa je le to, da sta se takoj dejanski priči, mož in sin ustreljene Hammerl odpovedali pričevanju. Kaj je na tem? Naj bi stvar že kakor koli hoče, eno pa je gotovo: Načelnik klerikalne stranke na Štajerskem, poslanec Ivan Roškar je svoj čas ustrelil svojo gospodinjjo. Radovedni smo, če bodejo držali klenj tega moža še naprej v svoji sredi.

Na volitve se narodnjaki kakor klerikalci na vse mogoče načine pripravljajo. Zlasti narodnjaki prerajajo shode, po katerih obljubijo ljudstvu seveda deveta nebesa, ako bi jih lelo izvoliti. Ti narodnjaki so res čudni, otu-ljudje! Svoje kričavo "prepričanje" ponujajo kakor judovski krošnjariji svoje blago. Na glas vprašanja pa ne odgovorijo. Ta vprašanja Ali so narodnjaki za to, da se Štajerska razdeli ali ne? Ali se hočejo združiti s Kranjci? Zato se na veleizdajalski način ogrevajo za Štajersko. Zakaj jim je politika več nego gospodarsko delo? ... V državni zbornici so prvaki dokazali, da jim ne gre za drugega nego za narodnostno gonjo. Pečali so se tam edino z uradniškimi vprašanji in straniščinami napisami. Istotako ti od celjskih dohtarjev odvsnji gospodje v želnem zboru ničesar ne uganjali, nego pa narodnjaško politiko! Zato bomo mi sklenili, da se narodnjaki ne izvolijo!

Kmetski stranki se imenujeta liberalno-rodnjaška in klerikalna stranka naših prvakov. Ko bi bili to res, morali bi se zavzemati za kmetske kandidate. Tega pa ne storijo! Na slej je postavljeno od prvakov za deželnozborske kandidate šest (6) prvaških dohtarjev, tri (3) politikujočih duhovnikov, tri (3) prvaških učiteljev; 1 trgovec, 1 mlinar itd. Prvaki, smatrate kmete za tako neumne, ali pa — jih bojite?!

Prvaški kandidati za deželni zbor. Prvaška stranke so zdaj že s svojimi kandidati na prilele in človek se mora tem kandidatom res s-jati. Kakor smo že opetovano povedali, je med liberalnimi in klerikalnimi prvaki le to, se pustijo eni od prvaških učiteljev in dohtarji drugi pa od politikujočih duhovnikov — za-voditi. To dokazujejo tudi prvaške kandidate. V splošni kuriji (Celje) kandidirajo klerikalni slamataga moža Pišeka, liberalci pa učitelja Brinarja. V kmetski kuriji Celje-Laško kandidirajo klerikalci dr. Benkoviča in Terglavca, liberalni pa dr. Karbo in učitelja Gorčana. V splošni kuriji (Maribor) so postavili klerikalci dr. Korošča. V kmetski kuriji Slov. Bistrica-Marenberg-Šostanj kandidirajo črnuhi dr. Verstovška, liberalni pa dr. Božič. V kmetskih občinah Ljutomer-Maribor se potegujejo za klerikalce prof. Robič, medtem ko drugi kandidati še niso imenovali. V ptujsko-ormožskem okraju kandidirajo župnik Ozmeč, hofrat P. Jaka Zdravec. Kmetska poslanca za Rogatec iz Ponikve, v okraju Brežice-Kozje pa dr. Kovič in Malus itd. itd. ... Kaj vidimo iz tega? Pretežna večina prvaških kandidatov obeh strank niso kmetje. Tu vidimo advokate, profesorje, učitelje, hofrate, fajmoštre, kaplane, zdravnike, koncipiente, — kmetov pa ne. Piški pa le parade-kmet; škoda, da se pusti s Terglavom vred za nos voditi... Kmetje Ali naj res zopet svoje glasove zato oddajo, da bodejo imeli prvaški dohtarji, uradniki, farji svoje zastopnike. Ne, kmetje ne bode več tako neumni! Vsak pošten kmet ki zna misliti z lastno glavo, bode vedno edino napredne kandidate, ki jih postavijo, Štajerčeva napredna stranka. Na delo, na delo!

Politični pregled.

Govorice? Kakor se čuje, hoče se naš cesarju ob priliki vzdrževanja miru napravi večjo slavnost. Baje bode cesar pri tej priložnosti tudi naslov kralja Boznije sprejel. Govorice bode cesar potem od vlade odstopil. Nikoli vde, ali so to le govornice ali ne. Mi za svoje osebo upamo, da nam ostane še dalje Franc Jožef I. kot vladar.

Srbija rogovili. Ta prtiljkova državnica mora Bogu kleče zahvaliti, da jo Avstrija